

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. An foemina ornans se secundum consuetudinem Patriae, si sciat ex hoc ornatu lascivè ab aliquo amari, peccet mortaliter se ornando, vel ex domo execundo? Et quid, si ornatus esset superfluus & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

RESOL. IX.

An femina ornans se secundum consuetudinem patriæ, si sciat ex hoc ornatum lascivum ab aliquo amari, peccet mortaliter se ornando, vel de domo exeundo?

Et quid, si ornatus esset superfluus, & maximus, dummodo sit secundum morem Patriæ? Ex p. 2. tr. 25. & Misc. 1. Ref. 30.

Respondeo negativè. Ita Azorius p. 2. l. 12 c. 18. quæst. 11. Ratio, quam adducit, est, quia taliter se adornando vitur iure suo. Eandem sententiam docuit Caiet. in 2. 2. quæst. 169. a. 2. ad 5. dubium. Sanchez ubi infra, n. 17. Bonacina, & nouissimè Petr. de Lorca p. 2. tom. 2. quæst. 73. art. 8. ubi ait: [Effectum per accidens, etiam si sit præuultus, dummodo non sit formaliter intentus, non imputari, ostendunt multa exempla. Si videlicet mulier ornent se, vt placeat marito, vel vt procedat iuxta consuetudinem patriæ, etiam si præuideat se ab aliquo turpiter amandam, non tenetur abstinere, neque imputatur illi: & ratione id probatur, quia quando effectus sequitur per accidens, etiam si præuultus sit, non est virtualiter intentus, nam virtualiter intentum in causa intenditur, causa autem per accidens, non est simpliciter causa, neque continet effectum, vt in ea dicatur volitum. Et certè esset graue iugum, & animas mille laqueis implicare, si teneremur vitare effectus per accidens præuultus. Hæc ergo habenda est regula generalis, vt ille effectus non augeat malitiam, neque imputetur, qui sequitur per accidens, etiam si præuultus sit, dummodo non sit formaliter intentus.] Hæc Lorca. Vide etiam illum, quæst. 20. a. 5.

2. * Ex his oritur & soluitur alia dubitatio, quid dicendum de femina domo sua exeunte, cum videat se lasciuè concupiscendam ab amasio? Noster P. Megal. in 1. part. lib. 4. cap. 6. num. 9. & Turrian. in 2. 2. tom. 1. disp. 96. dub. 2. Becan. in 2. 2. tom. 1. c. 27. quæst. 6. num. 4. distinguunt; nam propter scandalum futurum ex malitia alterius, non debet talis femina domi manere, sed exire potest, vel ad audiendum Missam, quando non est in præcepto; vel etiam alicuius recreationis gratia: sed si sciat quòd proximus peccat ex fragilitate, puta ex magna ratione amoris erga illam, vel quid simile, tunc tenetur mulier se occultare, & nec etiam ex vilitate domo exire, si aliter proximi scandalum sedare non potest. Concordat ex parte cum Megala, & Turrian. Martinez in p. 2. q. 20. a. 6.

3. Secunda opinio est D. Antonini, Medinae, Cordubæ, Lopez, Zumel, & aliorum apud Sanchez ubi infra, num. 16. & Filluc. in quæst. mor. tom. 2. tract. 28. c. 10. num. 232. qui asserunt eam peccare mortaliter, si exeat domo, sine vlla necessitate, sed ex curiositate, indifferenter hac, vel illac discurrendo, non autem si hoc faciat ob causam necessariam, vt inuisendi vicinas, seu affines, ne minus vrbana habeatur, vel eundi ad Ecclesiam, &c.

4. Tertia opinio, cui tanquam probabiliori adhaereo, est Caiet. in 2. 2. quæst. 69. a. 2. ad 5. dubium, quem postea sequuti sunt recentiores aliqui vt præter alios Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. c. 6. num. 17. & Bonac. tract. de leg. disp. 2. quæst. 4. punct. 2. §. vnic. num. 27. & tract. de matrim. quæst. 4. punct. 9. num. 17. qui asserunt fœminam in tali casu non peccare, non enim tenetur sua se libertate priuare egrediendi domo, standi ad ostium domus, vel fenestram, discurrendi per ciuitatem, &c. Et ratio est,

quia etiam si ita faciendo daret occasionem amasio ad concupiscendum, tamen ista occasio potius prouenit ex ipsius amasio malitia, & idèd est occasio ab ipso accepta, & non à muliere data, quæ iure suo & libertate sua vitur, & iste effectus, vt supra diximus de muliere ornante se, prouenit per accidens, & licet sit præuultus, non tamen est intentus, & ideo non debet ad culpam imputari.

5. Limitanda tamen est hæc doctrina, nisi fœmina, data opera, se offerret conspectui adolescentis, illius amoris conscia, etsi illum non intenderet. Secus autem si hoc faciat, vt diximus non solum propter aliquam necessitatem, seu vtilitatem, sed etiam propter hoc solum, ne videlicet se priuet, sua libertate, & iure exeundi domo; Ex hi omnibus mihi olim rigida visa est cuiusdam confessorij reuelatio, qui noluit abluere mulierem nobilem, quæ in cursu solebat ambulare, secundum morem patriæ, cum aliis fœminis nobilissimis; quia ita se præbebat concupiscendam adolescenti, à quo sciebat se turpiter amari, non enim tenebatur propter malitiam amasio priuare se iure & libertate 1. 1.

6. Adde quòd exire domo iuxta morem patriæ, ab Azor. p. 2. lib. 12. cap. 18. q. 12. connumeratur inter causas iustas, quas habent mulieres in hoc casu domo egrediendi. Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Med. p. 2. quæst. 20. a. 5. Aluar. etiam in p. 2. q. 73. art. 8. & tandem Suarez de char. disp. 10. sect. 4. num. 1. ubi asserit, fœminam non peccare, etiam si lequatur scandalum, adornando se, dummodo ornatus sit moderatus, & decens, secus si esset superfluus, & maximus. Sed ego potius non peccare, etiam si esset superfluus, & maximus, dummodo sit secundum morem patriæ, & de se non sit quasi prouocatiuus ad malum. Vnde bene asserit Turrian. in 2. 2. tom. 1. disp. 96. dub. 2. §. ex traditis. ornatum non habere speciem mali, quantumuis illustrem, si sit iuxta consuetudinem patriæ fœminarum, quæ honestæ sunt; secus si esset peculiaris habitus meretricius.

Sup. hoc supra per se ornatum lege infra §. Nota v. Ref. 11.

RESOL. X.

An femina teneatur non se ornare, & in publicum non exire ad euitandum aliorum scandalum?

At vero, si hoc vult facere cum peccato veniali ostentationis inanis, quaritur, an in hoc casu contrahat malitiam scandalum?

Et an excusentur fœmina à peccato, videntes ornatum, quando nuda pectora, & mammillas ostendunt, si fiat hoc secundum morem patriæ, & absque vlla mala intentione? Ex p. 5. tr. 7. Ref. 31.

§. 1. Ad hunc casum respondet Iacobus Grando in 2. 2. D. Thom. contr. 3. tract. 13. disput. 5. sect. 5. num. 31. ubi sic ait. Dubitant DD. vtrum peccet fœmina, quæ se ornât, si nouerit inde alios sumptuos pro sua fragilitate occasionem concupiscendi illam? Nonnulli, quos tacito nomine refert Emanuel Sa verb. Ornatus, num. 1. asserunt esse mortale. Nauarrus, verò in summa. cap. 14. num. 37. distinguere videtur; si enim nesciat, vel non aduertat mulier se ab aliquo determinato concupiscendam, ait non peccare lethaliter licet indeterminatè & vagè nouerit aliquem futurum, qui occasione sui aspectu peccet. Secus verò si in particulari personam cognosceret, & quidem si ornatus esset valde nimius, & præter patriæ consuetudinem, non foret excusanda fœmina à mortali, si crederet se fore alicui occasiorem lapsus, nec hac in parte quidquam refert quòd

Sup. hoc in Ref. præterita.